

ziet zich genoodzaakt de feiten achterna te hinken, vooral door de financiële afhankelijkheid van de overheid. Door de band wordt de opdracht tot het onderzoek zo geformuleerd dat de verwachte resultaten op voorhand vaststaan. Wanneer een onderzoeker er toch in slaagt zich los te maken van overheidsverwachtingen, kan het jaren duren vooraleer de resultaten doordringen tot het beleid.

Deze bundel van reflecties op de criminologie en haar plaats in de stad, roept de criminoloog op de wetenschappelijke discipline te evalueren in een context van wankelende zekerheden en verdoken onrecht, van voortdurende herdefiniëring van criminaliteit en nieuwe wegen voor conflictoplossing. De criminoloog heeft zich losgemaakt van de instellingen om zich onder te dompelen in de stedelijke complexiteit. Dit vraagt een herbronning van het theoretisch kader, een aanpassing van de opleiding en een heroriëntering van het empirisch onderzoek. Hoewel de auteurs slechts de kans kregen om fragmenten van de discipline aan te raken, vormt deze bundel vooral een aansporing voor alle criminologen om de gekiemde vanzelfsprekendheden van deze jonge discipline opnieuw in vraag te stellen.

G. VANDE WALLE

**F. RINGELHEIM, *Edmond Picard. Jurisconsulte de Race*, Brussel, Larcier, 1999, 121 p.**

Over de advocaat, rechtsgeleerde, oprichter van het 'Journal des Tribunaux', kunstliefhebber, romancier, duellerend heethoofd, senator en socialistisch politicus Edmond Picard (1836-1924) heeft Lieven DUPONT recent nog een positief getoonzette bijdrage geschreven in het verzamelboek *Gestalten uit het verleden* (C. FIJNAUT (ed.), Kluwer Rechtswetenschappen, 1993, 97-107). De toedichting van kwaliteiten wordt even onderbroken met een kanttekening bij het antisemitisme van Picard.

Hoe verschillend is de recente portretfoto geschoten door Foulek RINGELHEIM. We zien een arrogant en ambitieus man die ondanks of precies dankzij een aantal middelmatige kwaliteiten een centrale plaats wist te veroveren in het Brussels juridisch en cultureel milieu van de eeuwwisseling. Het antisemitisme van Picard is in deze lezing van een leven geenszins een kleine eigenaardigheid, maar een essentieel element in zijn denken en exemplarisch voor de ontwikkeling van het Europese antisemitisme in die periode. RINGELHEIM laat er geen twijfel over bestaan dat Picards anti-joodse houding niet alleen tot uiting komt in Picards romans en politieke geschriften, doch ook diens visie op het recht domineerde. In een periode die door een latent antisemitisme werd gekenmerkt en vooral ter gelegenheid van de zaak Dreyfus in Frankrijk tot uitbarsting kwam, was Picard de mening toegedaan dat het ras de krachtigste, de meest beslissende factor van de vooruitgang van het recht was. Aan deze en andere theorieën gaf hij in zijn juridisch werk een ten onrechte wetenschappelijke grondslag. De aangehaalde tekstfragmenten ('Le Droit est un instinct ethnique') doen de lezer oogknipperen en verlangen naar een rechtstreekse raadpleging van Picards juridische geschriften.

Het boek van RINGELHEIM is uitgegeven in Larciers nieuwe reeks 'Petites fugues'. Door een niet-technische taal en een aantrekkelijke presentatie wil deze reeks een

publiek bereiken dat belangstelling heeft voor de justitie, haar actoren, haar taal en haar symbolen. Blijkbaar drijven er haren in de soep van sommige van deze symbolen.

**M. COOLS en H. HAELTERMAN, *Nieuwe sporen*, Brussel, Kluwer, 1998, 236 p.**

Het geheimzinnige en inventieve optreden van privé-detectives fascineert vele mensen. Merkwaardig is dan ook dat de sector van de particuliere recherche op relatief weinig academische belangstelling kan rekenen. Factoren die daarbij een rol spelen zijn de complexiteit van het onderzoeksdomein van de particuliere opsporing, dat zich midden in het grensgebied van criminologie en strafrecht bevindt, en de mistige sfeer waarin deze opsporing is gehuld. Privé-detectives hebben vaak getracht hun werkdomein hermetisch af te schermen van de buitenwereld om hun strategie of hun banden met politiediensten niet te moeten prijsgeven. In het boek 'nieuwe sporen' worden de schijnwerpers voluit gericht op het brede actieterrein van privé-detectives. De auteurs van dit compilatiewerk slagen erin de non-professional te boeien door hun openheid, heldere structuur en bondige schrijfstijl. Strategieën waarmee de privé-detective zijn doel kan bereiken worden zonder veel omwegen onthuld. Toch had ik de sterke indruk dat de auteurs geen klare wijn schenken over een aantal minder orthodoxe methodes (b.v. moonlighting) en enkele keukengeheimen zorgvuldig verborgen houden.

M. COOLS breekt het onderzoeksdomein open door de 'markt' van de private opsporing te analyseren en door de activiteiten van privé-detectives op een rij te zetten. Interessant is de stelling dat de particuliere recherche een indicator is van het democratische gehalte van een staat (p. 28). Enkel in totalitaire regimes zou de politiezorg een exclusieve taak zijn van de overheid. Deze vaststelling is echter geen pleidooi voor wildgroei in de sector van de private opsporing. Terecht geeft M. COOLS aan dat regulering van die sector nodig is om individuele grondrechten te beschermen.

In een volgende bijdrage schetst H. HAELTERMAN het wettelijk kader waarbinnen privé-detectives hun waaijer van activiteiten mogen ontplooiën. Naast een gedetailleerde bespreking van wetsbepalingen haalt de auteur enkele factoren aan om de opmars van de particuliere recherche te verklaren. Wat opvalt in de inventaris van oorzaken is de beperkte materiële omkadering van de politie en de geografische barrières waaraan politieambtenaren zich moeten houden (p. 74). Zonder bijkomende investeringen in de justitie neemt de druk waarschijnlijk nog toe om de opsporing te verschuiven naar particuliere instanties. De vraag rijst dan of de privacy van het individu niet dreigt uitgehoud te worden door invloedrijke ondernemingen die alles in het werk stellen om frauderende personeelsleden of derden te ontmaskeren. Wat tevens zorgen baart, is de verstrengeling van particuliere opsporingen en de werkzaamheden van reguliere politiediensten. H. HAELTERMAN geeft aan dat een intense samenwerking tussen particuliere speurders en politiediensten leidt tot normvervaging en misbruiken, zoals het uitbesteden van onwettige opsporingen aan privé-detectives of het informeel uitwisselen van bewijsinformatie. Spijtig is dat de auteur geen melding maakt van het werk 'Grijze politie' (*Politeia*, 1997), waarin T. DECORTE en W. VAN LAETHEM deze opsporingen reeds uitvoerig hebben toegelicht.